

ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT HỌC PHẦN

Ngành đào tạo: Công tác xã hội

Hệ đào tạo: Đại học chính quy

1. Tên học phần: Hành vi con người và môi trường xã hội

2. Mã học phần: DHTL05

3. Số đvht: 3 (2, 1)

4. Trình độ: Sinh viên năm thứ hai

5. Phân bổ thời gian:

- Lý thuyết: 30 tiết (2 tiết giảng /tuần lễ)
- Thảo luận, kiểm tra: 30 tiết (2 tiết thảo luận nhóm, kiểm tra/1tuần lễ)
- Tự học: 45 giờ

6. Điều kiện tiên quyết: Tâm lý học phát triển

7. Mục tiêu của học phần: Sau khi kết thúc học phần, sinh viên có thể:

7.1. Về kiến thức:

- Trình bày được nguồn gốc ra đời của loài người; Phân biệt được môi trường tự nhiên và môi trường xã hội của con người; các loại hành vi con người.
- Phân tích được một số lý thuyết liên quan đến hành vi con người và môi trường xã hội như: Thuyết phân tâm, lý thuyết hệ thống; lý thuyết phát triển nhận thức; lý thuyết sinh thái xã hội, lý thuyết quan hệ gắn bó; lý thuyết các giai đoạn phát triển...
- Phân tích được mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường xã hội; mối quan hệ giữa con người và môi trường trong quá trình phát triển ở Việt Nam;

7.2. *Về kỹ năng*: Có kỹ năng quan sát, đặt câu hỏi, nghiên cứu, phân tích, suy luận về các hành vi của con người trong tương tác với môi trường tự nhiên và xã hội..

7.3. *Về thái độ*:

- Có hành vi đúng đắn góp phần tạo ra của cải vật chất và sáng tạo ra những giá trị tinh thần, tạo sự ảnh hưởng tốt đến sự thay đổi và phát triển của thế giới xung quanh.

8. Mô tả tóm tắt nội dung học phần:

Hành vi con người và môi trường xã hội là học phần bắt buộc đối với sinh viên chuyên ngành Công tác xã hội, nhằm trang bị những kiến thức cơ bản, cần thiết về mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường xã hội, môi trường thiên nhiên; sự tác động của môi trường xã hội đến nhận thức, thái độ và hành vi con người ...

Qua học phần này, người học vừa được nâng cao kiến thức vừa có thể ứng dụng các kiến thức vào giải quyết các vấn đề trên thực tế. Ngoài phần mở đầu, học phần gồm 5 chương:

- Chương 1. Những vấn đề chung về hành vi con người và môi trường xã hội.
- Chương 2. Một số lý thuyết liên quan đến hành vi con người và môi trường.
- Chương 3. Mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường
- Chương 4. Những vấn đề thực tiễn về môi trường tự nhiên, môi trường xã hội và hành vi con người Việt Nam.

9. Bộ môn phụ trách giảng dạy: Bộ môn: Tâm lý - giáo dục, Khoa Khoa học cơ bản

10. Nhiệm vụ của sinh viên:

- Dự lớp: Sinh viên phải tham gia tối thiểu 80% số tiết học trên lớp.
- Có đầy đủ điểm thường xuyên, điểm đánh giá nhận thức và thái độ tham gia thảo luận, làm bài tập ở nhà.
- Có 2 bài kiểm tra định kỳ (một bài trắc nghiệm và một bài tự luận 1 tiết).
- Tham gia dự thi kết thúc học phần dưới dạng viết 90 phút
- Đọc tài liệu trước khi lên lớp, chuẩn bị trước nội dung thảo luận.
- Chuẩn bị đầy đủ dụng cụ học tập: Giáo trình của môn học và các tài liệu tham khảo khác theo yêu cầu của giảng viên.

11. Tài liệu học tập

11.1. Tài liệu bắt buộc:

1. Dương Văn Sao (chủ biên), Vũ Văn Thái, Nguyễn Xuân Hòa (2013), *Giáo trình Hành vi con người và môi trường xã hội*, Trường Đại học Công Đoàn, Nxb Dân trí.

11.2. Tài liệu tham khảo:

2. Đại học Mở TP.Hồ Chí Minh, *Tài liệu tập huấn hành vi con người và môi trường xã hội*;
3. Trần Văn Kham (dịch) (2009) *Lý thuyết Công tác xã hội*, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn
4. Khoa Công tác xã hội và Phát triển cộng đồng - Trường Đại học Đà Lạt, *Bài giảng môn Hành vi con người và môi trường xã hội*
5. Nguyễn Thị Hồng Nga (2010), *Giáo trình Hành vi con người và môi trường xã hội*, Nxb Lao động- Xã hội;

12. Tiêu chuẩn đánh giá sinh viên:

STT	Điểm thành phần	Quy định	Trọng số	Ghi chú
1	Điểm thường xuyên, đánh giá nhận thức, thái độ thảo luận, chuyên cần, làm bài tập, viết tiểu luận ở nhà.	1 điểm	10%	
2	Điểm kiểm tra định kỳ	2 bài	30%	Mỗi bài làm trong 1 tiết
3	Thi kết thúc học phần.	Thi viết (90 phút)	60%	

Lưu ý: Sinh viên không tham gia đủ 80% số tiết học trên lớp không được thi lần đầu

13. Thang điểm: 10

- Điểm thành phần để điểm lẻ một chữ số thập phân
- Điểm kết thúc học phần để điểm lẻ một chữ số thập phân

14. Nội dung chi tiết học phần:

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
Tuần 1	Chương 1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HÀNH VI CON NGƯỜI VÀ MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI 1.1. Hành vi con người 1.1.1. Khái niệm hành vi con người 1.1.1.1. Khái niệm hành vi con người trong tâm lý học 1.1.1.2. Khái niệm hành vi con người trong đạo đức 1.1.1.3. Khái niệm hành vi con người trong công tác xã hội 1.1.2. Phân loại hành vi con người 1.1.2.1. Phân loại theo tính chất của hành vi con người 1.1.2.2. Phân loại theo mục đích của hành vi con người 1.1.2.3. Phân loại theo hình thức biểu bộ hành vi con người 1.1.2.4. Phân loại theo đặc điểm của hành vi con người 1.1.2.5. Phân loại hành vi theo chuẩn mực xã hội	02		Tài liệu số 1, chương 3, tr 47-53 Tài liệu số 1, chương 3, tr 53-61	- Nghiên cứu trước nội dung bài học. - Lắng nghe tích cực. - Tìm ví dụ minh họa các quan niệm khác nhau về hành vi con người. - Trình bày đặc điểm các loại hành vi cơ bản của con người. Tìm ví dụ minh họa
	Thực hành: Đóng vai - Tình huống 1: Hành vi tham gia giao thông của người Việt Nam - Tình huống 2: Hành vi thải rác của người Hà Nội - Tình huống 3: Hành vi chăm sóc sức khỏe sinh sản của người dân tộc thiểu số		02	Tài liệu số 1, chương 3, tr.47-61	Tham gia tích cực vào quá trình đóng vai trên lớp
Tuần 2	1.1.3. Cơ sở khoa học của hành vi con người	02		Tài liệu số	

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	VI CON NGƯỜI VÀ MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI 2.1. Một số lý thuyết liên quan đến môi trường xã hội 2.1.1. Lý thuyết hệ thống 2.1.2. Lý thuyết vai trò 2.1.3. Lý thuyết sinh thái xã hội			Tài liệu số 1, chương 2, Tr 36-45	- Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của Lý thuyết hệ thống - Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của: Lý thuyết vai trò - Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của: Lý thuyết sinh thái xã hội.
	Thảo luận: 3 nhóm Lý thuyết hệ thống, lý thuyết vai trò và lý thuyết sinh thái xã hội được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa.		02	Tài liệu số 1, chương 2, Tr 36-45	- Đọc lại nội dung bài học - Suy nghĩ về cách vận dụng các lý thuyết - Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận trên lớp.
Tuần 4	2.1.4. Lý thuyết quan hệ gắn bó 2.1.5. Lý thuyết cấu trúc gia đình	02		Tài liệu số 1, chương 2, Tr 37-40	- Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của: Lý thuyết quan hệ gắn bó và lý thuyết cấu trúc gia đình
	Thảo luận: 3 nhóm Lý thuyết quan hệ gắn bó, lý thuyết cấu trúc gia đình được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa.		02	Tài liệu số 1, chương 2, Tr 42-45	- Đọc lại nội dung bài học - Suy nghĩ về cách vận dụng các học thuyết. - Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận trên lớp.

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
Tuần 5	2.2. Một số lý thuyết nghiên cứu hành vi con người 2.2.1. Thuyết hành vi 2.2.2. Thuyết phân tâm của S. Freud 2.2.3. Thuyết phát triển nhận thức	02		Tài liệu số 1, chương 2, Tr 37-40	- Đọc trước nội dung bài học. - Lắng nghe tích cực. - Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của Lý thuyết hành vi, phân tâm và phát triển nhận thức.
	Thảo luận: 2 nhóm - Thuyết hành vi và thuyết phân tâm được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa. - Thuyết phát triển nhận thức được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa.		02	Tài liệu số 1, chương 2, Tr 37-40	Đọc lại nội dung bài học - Suy nghĩ về cách vận dụng các học thuyết. - Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận trên lớp.
Tuần 6	2.2.4. Thuyết phát triển tâm lý xã hội của Erick Erikson 2.2.5. Thuyết học tập xã hội 2.2.6. Thuyết nhân văn hiện sinh	02		Tài liệu số 1, chương 2, Tr 37-40	- Đọc trước nội dung bài học. - Lắng nghe tích cực. - Tìm hiểu sự ra đời và nội dung của thuyết phát triển tâm lý xã hội, học tập xã hội và nhân văn hiện sinh.
	Thảo luận: 3 nhóm Nhóm 1: Thuyết phát triển tâm lý xã hội được vận		01	Tài liệu số 1, chương 2, Tr 28-	- Đọc lại nội dung bài học;

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa. Nhóm 2: Thuyết học tập xã hội được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa. Nhóm 3: Thuyết nhân văn hiện sinh được vận dụng vào nghiên cứu hành vi con người như thế nào? Lấy ví dụ minh họa.			40	- Suy nghĩ về cách vận dụng các học thuyết; - Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận trên lớp.
	Kiểm tra giữa kỳ lần 1: Chương 1, 2		01		Ôn lại chương 1, 2
Tuần 7	CHƯƠNG 3 MỐI QUAN HỆ GIỮA HÀNH VI CON NGƯỜI VÀ MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI 3.1. Ảnh hưởng của môi trường vi mô (môi trường cá nhân) đến hành vi con người 3.1.1. Giai đoạn thứ nhất 3.1.2. Giai đoạn thứ hai 3.1.3. Giai đoạn thứ ba 3.1.4. Giai đoạn thứ tư 3.1.5. Giai đoạn thứ năm 3.1.6. Giai đoạn thứ sáu 3.1.7. Giai đoạn thứ bảy 3.1.8. Giai đoạn thứ tám	02		Tài liệu số 1, chương 4, Tr 88-95	- Đọc trước nội dung bài học mới. - Lắng nghe tích cực - Phân tích sự tác động của môi trường vi mô đến sự phát triển hành vi con người?
	Thảo luận: 4 nhóm - Mỗi nhóm tìm 3 ví dụ về hành vi lệch chuẩn hiện		2 tiết	Tài liệu số 1, chương	- Đọc lại nội dung bài học - Tham gia tích cực vào quá

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	nay ở trẻ em và chỉ ra sự tác động của môi trường vi mô đến sự phát triển hành vi của con người trong các trường hợp này?			4, Tr 88-95	trình làm việc nhóm.
Tuần 8	3.2. Ảnh hưởng của môi trường trung mô (môi trường nhóm) đến hành vi con người 3.2.1. Ảnh hưởng của gia đình đến hành vi con người 3.2.1.1. Ảnh hưởng của chức năng gia đình đến hành vi con người 3.2.1.2. Ảnh hưởng của cơ cấu gia đình đến hành vi con người 3.2.1.3. Ảnh hưởng của không gian sống của gia đình đến hành vi con người 3.2.1.4. Ảnh hưởng của văn hóa gia đình đến hành vi con người 3.2.1.5. Ảnh hưởng của sinh thái gia đình đến hành vi con người 3.2.1.6. Ảnh hưởng của kinh tế và xã hội gia đình đến hành vi con người 3.2.2. Ảnh hưởng của môi trường nhóm đến hành vi con người 3.2.2.1. Ảnh hưởng của môi trường nhóm đến hành vi con người 3.2.2.1. Ảnh hưởng của văn hóa nhóm đến hành vi con người	02		- Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr 96-107 - Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr 107-110	- Đọc trước nội dung bài học mới. - Lắng nghe tích cực - Phân tích sự tác động của môi trường gia đình vi mô đến sự phát triển hành vi con người? - Phân tích sự tác động của môi trường trung mô (nhóm) đến sự phát triển hành vi con người?

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	Thảo luận: 4 nhóm - Mỗi nhóm tìm 3 ví dụ minh họa về tác động của gia đình đến sự phát triển hành vi của trẻ trong các gia đình đó?		02	Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr 107-110	- Tham gia tích cực vào quá trình làm việc nhóm.
Tuần 9	3.3. Ảnh hưởng của môi trường vĩ mô (môi trường xã hội) đến hành vi con người 3.3.1. Ảnh hưởng của môi trường chính trị - pháp luật đến hành vi con người 3.3.2. Ảnh hưởng của môi trường kinh tế đến hành vi con người 3.3.3. Ảnh hưởng của môi trường văn hóa đến hành vi con người	02		- Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr110-125	- Đọc trước nội dung bài học. - Lắng nghe tích cực
	Thảo luận: 4 nhóm - Mỗi nhóm tìm 3 ví dụ minh họa về sự tác động của môi trường xã hội vĩ mô ở một cộng đồng cụ thể đến sự phát triển hành vi của con người ở cộng đồng đó?		02	- Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr110-125	- Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận.
Tuần 10	3.3.4. Ảnh hưởng của môi trường xã hội đến sức khỏe tâm thần 3.3.4.1. Mối quan hệ tâm thần và thể chất 3.3.4.2. Các yếu tố của môi trường xã hội ảnh hưởng đến sức khỏe con người 3.3.4.3. Biểu hiện của sức khỏe tâm thần dưới tác động của môi trường 3.4. Tác động của hành vi con người đến môi	02		- Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr125-128	- Đọc trước nội dung bài học. - Lắng nghe tích cực - Trao đổi với GV và các sinh viên khác về các tệ nạn xã hội; lối sống buông thả của thanh thiếu niên hiện nay và hậu quả của nó.

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	trường 3.4.1. Tác động của hành vi con người đến môi trường tự nhiên 3.4.2. Tác động của hành vi con người đến môi trường xã hội			- Đọc tài liệu số 1, chương 4, Tr129-138	
	Thảo luận: 4 nhóm - Mỗi nhóm tìm 5 ví dụ minh họa về sự tác động của con người đến với môi trường?		01		- Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận.
	Kiểm tra định kỳ lần 2: Chương 4		01		
Tuần 11	CHƯƠNG 4 NHỮNG VẤN ĐỀ THỰC TIỄN VỀ MÔI TRƯỜNG TỰ NHIÊN, MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI VÀ HÀNH VI CON NGƯỜI VIỆT NAM 4.1. Cơ sở pháp lý để giải quyết mối quan hệ giữa môi trường xã hội và hành vi con người Việt nam 4.1.1. Các công ước của Liên hợp quốc về quyền con người 4.1.1.1. Tuyên ngôn thế giới về quyền con người 4.1.1.2. Công ước của Liên hợp quốc về quyền trẻ em 4.1.1.3. Công ước của Liên hợp quốc về xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ	02		- Đọc tài liệu số 1, chương 5, tr 140 - 141	- Đọc trước nội dung bài học. - Tóm tắt nội dung cơ bản của quyền con người; quyền trẻ em; quyền bình đẳng nam nữ? - Lắng nghe tích cực.
	Thảo luận: Các công ước của Liên hợp quốc về quyền con người có ý nghĩa như thế nào đối với hành vi con người?		02	- Đọc tài liệu số 1, chương 5, tr140-	- Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận.

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
				141	
Tuần 12	4.1.2. Quan điểm, chính sách và pháp luật của Việt Nam về quyền con người 4.1.2.1. Hiến pháp nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam 4.1.2.2. Luật bảo vệ môi trường 4.1.2.3. Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em 4.1.2.4. Luật phòng chống bạo lực gia đình 4.2. Đặc điểm môi trường tự nhiên, môi trường xã hội và hành vi con người Việt Nam 4.2.1. Đặc điểm môi trường tự nhiên Việt Nam 4.2.2. Đặc điểm môi trường xã hội và con người Việt Nam	02		- Đọc tài liệu số 1, chương 5, tr 142 - 144 - Đọc tài liệu số 1, chương 5, Tr 144 - 158	- Đọc trước nội dung bài học. - Tìm hiểu các điều, khoản điều chỉnh mối quan hệ giữa con người với tự nhiên, con người với môi trường xã hội và giữa con người với con người trong <i>Luật bảo vệ môi trường; Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em; Luật phòng chống bạo lực gia đình</i> - Lắng nghe tích cực.
	Thảo luận: - Trình bày cơ sở pháp lý để giải quyết mối quan hệ giữa môi trường xã hội với hành vi con người ở VN - Phân tích đặc điểm môi trường tự nhiên môi trường xã hội và con người Việt Nam.		02	Đọc lại tài liệu số 1, chương 5, Tr 140 - 158	- Tham gia tích cực vào quá trình thảo luận trên lớp.
Tuần 13	4.3. Mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường trong quá trình phát triển ở Việt Nam 4.3.1. Mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường tự nhiên trong quá trình phát triển ở Việt Nam 4.3.2. Mối quan hệ giữa hành vi con người và môi trường xã hội trong quá trình phát triển ở Việt Nam	02		- Đọc tài liệu số 1, Chương 5, Tr 159-169	- Đọc trước tài liệu và trả lời câu hỏi: + Nguyên nhân, hậu quả của đói nghèo? - Lắng nghe tích cực - trao đổi với GV và các SV

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	trường xã hội trong quá trình phát triển ở Việt Nam 4.3.2.1. Tác động của hành vi con người đến đối nghèo 4.3.2.2. Tác động của hành vi con người đến an sinh xã hội 4.3.2.3. Tác động của hành vi con người đến công bằng xã hội 4.3.2.4. Tác động của hành vi con người đến sức khỏe, bệnh tật				khác trong lớp.
	Thảo luận: 2 nhóm - Nhóm 1: Phân tích mối quan hệ giữa con người và môi trường tự nhiên trong quá trình phát triển ở Việt Nam - Nhóm 2: Phân tích mối quan hệ giữa con người và môi trường xã hội trong quá trình phát triển ở Việt Nam		02	- Đọc lại tài liệu số 1, Chương 5, Tr 159-169	- Tích cực tham gia phát biểu ý kiến trong giờ thảo luận nhóm. - Trình bày ý kiến của nhóm khi được phân công.
Tuần 14	4.3.2.5. Tác động của hành vi con người đến bình đẳng giới 4.3.2.6. Tác động của hành vi con người đến sinh kế, việc làm 4.3.2.7. Tác động của hành vi con người đến dân số 4.3.2.8. Tác động của hành vi con người đến đô thị hóa	02		- Đọc tài liệu số 1, Chương 5, Tr 169-177	- Đọc trước tài liệu và trả lời câu hỏi: + Nguyên nhân, hậu quả của bất bình đẳng giới? + Tình trạng thất nghiệp hiện nay? Nguyên nhân? + Tại sao có hiện tượng di dân? - Lắng nghe tích cực - Trao đổi với GV và các SV khác trong lớp.

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
	Thực hành: Bùng nổ dân số là gì? Phân tích mối quan hệ biện chứng giữa dân số và phát triển.		02	- Đọc tài liệu số 1, Chương 5, Tr 169-177	- Tích cực tham gia phát biểu ý kiến trong giờ thảo luận nhóm. - Trình bày ý kiến của nhóm khi được phân công.

Tuần	Nội dung giảng dạy	Lý thuyết	TL + KT	Tài liệu đọc trước	Nhiệm vụ của SV
					nhóm khi được phân công.
Tuần 15	- Hệ thống môn học, giải đáp thắc mắc. - Hướng dẫn ôn thi kết thúc học phần. - Công bố điểm thành phần và danh sách sinh viên đủ điều kiện thi hết học phần.	02		Đọc tài liệu số 1, chương 5, Tr 177-186	- Ôn tập toàn bộ nội dung môn học. Chuẩn bị nội dung cần trao đổi, giải đáp. - Làm đề cương ôn thi kết thúc học phần (theo hệ thống câu hỏi) - Xem lại các bài tập tình huống đã thực hành.

PHÓ GIÁM ĐỐC PHỤ TRÁCH

TS. Trần Quang Tiến

TRƯỞNG KHOA

Thủy Hiền

TS. Vũ Thị Thúy Hiền

Hà Nội, ngày 26 tháng 6 năm 2014

TRƯỞNG BỘ MÔN

Lưu Song Hà

TS. Lưu Song Hà